

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudců Mgr. Milana Taubera a Mgr. Gabriely Bašné ve věci

žalobce: **Purum s. r. o.**, IČO 62414402
sídlem Národní 961/25, Praha 1
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Pelikánem
sídlem Máchova 838/18, Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 65, Praha 10

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2014, č. j. 1808/500/14, 52052/ENV/14

takto:

I. Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 27. 8. 2014, č. j. 1808/500/14, 52052/ENV/14, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

- II. Žalovaný je povinen do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení 11 228 Kč, a to do rukou jeho zástupce JUDr. Tomáše Pelikána, advokáta.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 8. 2014, č. j. 1808/500/14, 52052/ENV/14, zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí České inspekce životního prostředí (dále též „inspekce“) ze dne 16. 6. 2014, č. j. ČIŽP/41/OOH/SR01/0800815.018/14/PIS (dále též „rozhodnutí I. stupně“). Inspekce v rozhodnutí I. stupně konstatovala, že žalobce jako provozovatel mobilního zařízení k využívání odpadů schváleného rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 17. 9. 2007, č. j. S-MHMP-361699/OOP-VIII-744/R-1010/2007/MA, v souvislosti s akcí *Revitalizace Kyjského rybníka – odbahnění* porušil provozní řád tohoto zařízení, když v období říjen – listopad 2007 ze zařízení vypustil do veřejné splaškové kanalizace v rozporu s provozním řádem zařízení zvodnělé rybníční sedimenty zařazené jako odpad kategorie č. 17 05 04 *Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03* a dále čerpal odpadní přečištěnou vodu z dešťové usazovací nádrže do bezejmenné vodoteče. Přitom žádný z těchto postupů provozní řád zařízení neumožňoval.
2. Správní orgán shledaly, že žalobce se popsáním skutkem dopustil správního deliktu v § 66 odst. 3 písm. d) zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o odpadech“), neboť porušil povinnosti stanovené v § 19 odst. 1 písm. c) zákona o odpadech, za což mu inspekce uložila pokutu ve výši 3 000 000 Kč.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

3. Žalobou podanou dne 27. 10. 2014 napadl žalobce nadepsané rozhodnutí žalovaného. V první námitce uvádí, že napadené rozhodnutí vychází ze subjektivních názorů a domněnek, které nejsou podloženy důkazy, pročez porušuje § 89 odst. 2 ve spojení s § 68 odst. 3, 50 odst. 3 i § 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Žalovaný se přitom v napadeném rozhodnutí s danou námitkou vůbec nevyrovnal. O tyto nepodložené úvahy je přitom opřena i výše pokuty. Závěr, že došlo k úniku odpadu do veřejné kanalizace, je nepodložený.
4. Ve druhé námitce uvádí, že žalovaný se neřídil právním názorem Městského soudu v Praze vysloveným v rozsudku ze dne 19. 12. 2013, č. j. 10A 78/2010-68, když připustil použití důkazu znaleckým posudkem, který byl vyhotoven nezpůsobilým znalcem, čímž porušil § 78 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Byť inspekce uvedla, že ke znaleckému posudku Ing. J. R. nepřihlížela, žalobce doložil, že se toto tvrzení nezakládá na pravdě. Žalovaný se však s touto skutečností nevyrovnal. Žalobce je přesvědčen, že podkladem rozhodnutí I. stupně byl znalecký posudek Ing. J. R., přestože inspekce jeho použití popírá.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

5. Ve třetí námitce konstatuje, že žalovaný se nevypořádal s námitkou, že inspekce dostatečně nezajistila posouzení skutečností, k nimž je potřeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, čímž porušil § 56 ve spojení s § 50 odst. 3 a § 89 odst. 2 správního řádu. Inspekce porušila rovněž § 78 odst. 5 s. ř. s., neboť v rozporu právním názorem soudu neustanovila znalce s příslušnou specializací. Žalobce je přesvědčen, že v předmětné věci nebylo možné zjistit všechny rozhodné okolnosti případu bez znaleckého posudku, což dokládá postup inspekce, která nejdříve považovala vypracování znaleckého posudku za nezbytné. Žalobce poukazuje na skutečnost, že správní orgány dostatečně nezdůvodnily, proč v dalším řízení nebyl již znalecký posudek potřeba. Podle žalobce má být výše pokuty stanovena především podle míry ovlivnění kvality životního prostředí, které inspekce hodnotila jako velmi závažné. Správní orgány však nedoložily, zda a do jaké míry vedlo tvrzené porušení provozního řádu ke krizovému stavu, který způsobil na Ústřední čistírně odpadních vod Praha vypouštění odpadní vody do Vltavy.
6. Ve čtvrté námitce uvádí, že žalovaný se nevypořádal s námitkou, že žalobce byl v dobré víře, že provozovatel dešťové usazovací nádrže požádal o změnu jejího užívání. Tato skutečnost by tedy neměla být přičítána k tíži žalobce, ale měla by být polehčující okolností při stanovení výše sankce.
7. V páté námitce namítá, že žalovaný se nedostatečně vypořádal s námitkou, že není pravda, že by žalobce měl z úmyslného vypouštění do veřejné kanalizace finanční prospěch. Žalobce poukazuje na skutečnost, že žalovaný měl možnost se seznámit s obsahem smlouvy, kterou byl žalobce vázán při realizaci díla. Dále žalovaný námitku žalobce žádným způsobem nevyvrátil.
8. V šesté námitce uvádí, že se žalovaný nevypořádal s námitkou, že pochybnosti inspekce ohledně vědomosti žalobce o úniku odpadů do veřejné kanalizace jsou nepodložené. Přitom takové tvrzení není jako odůvodnění výše pokuty ve správním řízení přípustné. Žalobce opakovaně uvedl, že si úniků z dešťové usazovací nádrže, pokud k nějakému došlo, nebyl vědom a ani být nemohl, neboť tato skutečnost nebyla pro žalobce technicky zjištělná. Žalobce dodává, že mu povozní řád nestanovoval povinnost monitorovat výpusť do kanalizace. Žalobce nemohl kontrolovat výpusť do veřejné kanalizace poklopem do této kanalizace, neboť k manipulaci s poklopem veřejné kanalizace nebyl žalobce oprávněn. Žalobce v kontextu námitky, že o úniku věděl nebo se na něm dokonce podílel, také poukazuje na skutečnost, že žalovaný se nevypořádal s námitkou, že se na akci „*Revitalizace Kyjského rybníka – odbahnění*“ podílely také jiné subjekty, nad kterými žalobce neměl kontrolu. Omezená možnost kontroly cizích zaměstnanců měla být posuzována jako polehčující okolnost.
9. V sedmé námitce uvádí, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s odvolacími námitkami ohledně výše uložené pokuty, kterou žalobce považuje za nepřiměřenou. Žalovaný se nevypořádal s námitkou žalobce, že mu nebylo prokázáno, že by jeho konání bylo velmi závažné. Žalovaný ohledně výše pokuty odkazuje na další důvody v odůvodnění rozhodnutí I. stupně, které ale uvedené rozhodnutí neobsahuje. Inspekce sama uvedla, že nevzala v úvahu rozsah havárie z důvodu absence znaleckého posudku. Za vypouštění znečištěné vody zpět do rybníka bezejmenným vodním tokem už byl žalobce jinak pravomocně potrestán. Žalobce také namítá, že krátké a nevýznamné ovlivnění toku Vltavy vyplývá z dokumentů správního spisu. Žalobce také uvádí, že žalovaný také dostatečně nezohlednil námitku žalobce, že jeho přístup k dodržování zákona o odpadech je aktivní. Nakonec namítá, že správní orgány nedbaly toho, aby při rozhodování

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Žalobce odkazuje na výčet sankcí, které inspekce uložila v obdobných případech a jež žalobce uvedl ve své žalobě ze dne 23. 3. 2010. Naproti tomu v rozhodnutí I. stupně jsou na podporu stanovené výše pokuty uvedeny případy, které neodpovídají projednávané věci.

10. Žalobce proto navrhuje, aby soud zrušil rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí I. stupně a žalovanému uložil povinnost uhradit žalobci náklady řízení. Případně navrhuje, aby soud od uloženého trestu za správní delikt upustil, nebo jej snížil v mezích zákonem dovolených.
11. Ve vyjádření ze dne 22. 12. 2014 žalovaný uvádí, že rozsah skutečností, které byly zjištěny a prokázány, odpovídá tomu, co je obecně nezbytné prokázat v případě předmětného správního deliktu. Žalovaný dále uvádí, že Městský soud v Praze se v citovaném rozsudku nevyjadřoval vůbec k otázce, jestli je v dané věci nezbytné ustanovit znalce. Inspekce si ve složitějších případech opatřuje odborná vyjádření, ale žalobce mylně dovozuje nezbytnost takového posouzení a v posuzovaném případě neuvedl, které relevantní skutečnosti nezbytně vyžadovaly odborné posouzení znalcem. Odpověď na znalecké otázky lze zjevně získat i z ostatních podkladů spisu. Inspekce nevycházela ze znaleckého posudku a snížila pokutu ve prospěch žalobce.
12. Otázkou dobré víry se žalovaný zabýval v napadeném rozhodnutí. Žalobce nemohl dovodit ze souhlasu hl. m. Prahy se změnou technologie, že by hl. m. Praha učinila příslušné právní kroky, pokud jde o změnu užívání stavby dešťové usazovací nádrže. Změna v užívání nádrže měla být v provozním řádu odpovídajícím způsobem promítnuta, což měl iniciovat právě žalobce. Žalobce nemohl být v dobré víře, pokud jako provozovatel mobilního zařízení k využívání odpadů činil faktické kroky, které zjevně neodpovídaly provoznímu řádu. Žalobce přitom tuto námitku nevznnesl v rámci odvolacího řízení. Žalovaný dodává, že je irelevantní zkoumání ekonomické výhodnosti při volbě technologických řešení při realizaci zakázky ve vztahu k žalobcovým smluvním partnerům. Inspekce a žalovaný vyvrátili předchozí tvrzení žalobce, že by pro něj vypouštění do kanalizace znamenalo menší zisk.
13. Žalovaný dále uvádí, že správní delikt dle § 66 odst. 3 písm. d) zákona o odpadech je založen na objektivním principu, tedy není vyžadováno zavinění a případná nevědomost o úniku odpadu je irelevantní. Provozní řád stanovoval žalobci povinnost monitorovat zařízení, což žalobce neučinil. Žalobce o úniku alespoň vědět měl a mohl.
14. Závěrem žalovaný poukazuje na to, že inspekce v otázce odůvodnění výše pokuty reagovala na závazný právní názor soudu. V rozhodnutí I. stupně je tak obsáhle rozvedena závažnost vytýkaného jednání, která byla prokázána podklady, jež jsou součástí správního spisu. Skutečnost, že žalobce nedovoleně vypouštěl znečištěnou vodu z dešťové usazovací nádrže do bezejmenné vodoteče zaústěné do Kyjského rybníka a za kterou byl již potrestán, nebyla v rozhodnutí I. stupně zohledněna jako přitěžující, tedy nedošlo k porušení zásady dvojího přičítání.
15. Nakonec žalovaný uvádí, že tvrzení žalobce, že se dlouhodobě zabývá nakládáním s odpady a sanacemi ekologických zátěží je obecné a nevyvrací závěry inspekce. Ohledně tvrzených rozdílů v rozhodovací praxi žalovaný doplňuje, že inspekce svůj postup náležitě odůvodnila a výše uložené pokuty se zjevně nevymyká předchozí rozhodovací praxi.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

16. Žalovaný proto navrhuje, aby soud žalobu zamítl a žalobci nebyla přiznána náhrada nákladů řízení.

III.

Posouzení žaloby

17. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona s. ř. s.), a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
18. Usnesením ze dne 16. 12. 2014, č. j. 5A 187/2014-62, nepřiznal soud k návrhu žalobce odkladný účinek žaloby.
19. Soud rozhodl ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, protože žádná ze stran s takovým postupem nevyjádřila nesouhlas.
20. Městský soud v Praze ve věci dříve rozhodl rozsudkem ze dne 19. 12. 2013, č. j. 10A 78/2010-68, kterým zrušil rozhodnutí žalovaného a zavázal správní orgány právním názorem pro další postup v řízení. Soud tehdy shledal pochybení v tom, že správní orgány vycházely z posudku znalce Ing. J. R. se specializací *čistota a ochrana vod před ropnými látkami*, ačkoli předmětem správního řízení byla otázka nakládání s odpadními vodami. Soud dále shledal pochybení v tom, že se žalovaný nevypořádal s námitkami ohledně výše uložené pokuty.
21. Žaloba je důvodná.

1. Subjektivní názory a domněnky správních orgánů

22. Žalobce namítá, že rozhodnutí správních orgánů vycházejí ze subjektivních názorů a domněnek správních orgánů, které nejsou podloženy důkazy. Žalobce napadá závěr inspekce, že vypouštění odpadů muselo probíhat vědomě. Žalobce dále považuje za neprokázané, že pro usnadnění práce vypouštěl odpady do veřejné kanalizace. Podle žalobce je zcela nepodložen závěr, že došlo k úmyslnému vypouštění odpadů.
23. Žalovaný k tomu uvedl (str. 4 napadeného rozhodnutí), že závěry inspekce vycházejí ze zjištěného skutkového stavu, který pouze komentují, neboť nepochybně k úniku odpadů jejich vypouštěním do veřejné kanalizace došlo. Dále se zaměřil na otázku, zda žalobce porušil pravidla stanovená provozním řádem k užívání mobilního zařízení k využívání odpadů (str. 6 až 7 napadeného rozhodnutí).
24. Soud předem konstatuje, že v odůvodnění jakéhokoli rozhodnutí orgánu veřejné moci je nutné rozlišovat mezi skutkovými závěry na straně jedné a jejich hodnocením pro účely aplikace právních norem na straně druhé. Zatímco skutkové závěry správní orgány činí na základě zjištěného skutkového stavu, který konstruují jednotlivé podklady, zejména důkazní prostředky (§ 50 odst. 1 správního řádu), jejich hodnocení spočívá v jejich interpretaci zejména v kontextu právních norem, pravidel správního usuzování (logiky), odborných znalostí i zkušeností na základě zásady volného hodnocení důkazů (§ 50 odst. 4 správního řádu).
25. Soud dále uvádí, že žalobce je právnickou osobou, která může ze své povahy páchat protiprávní činnost pouze prostřednictvím osob fyzických, a že žalobce byl postižen za správní delikt dle § 66 odst. 3 písm. d) zákona o odpadech, jenž je založen na principu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

objektivní odpovědnosti, která zavinění jako pojmový znak nezahrnuje. Pro naplnění uvedeného správního deliktu tak stačilo, aby žalobce provozoval zařízení k využívání odpadu v rozporu se schváleným provozním řádem.

26. Ačkoli otázka zavinění nebyla ve vztahu k samotné správněprávní odpovědnosti žalobce podstatná, inspekce ji hodnotila jako přítěžující okolnost při stanovení výše pokuty (str. 10 a 11 rozhodnutí I. stupně), a proto se nejedná o takovou část odůvodnění, jejíž správnost by neměla vliv na správnost a zákonnost rozhodnutí I. stupně. Soud přitom shledal u obou správních orgánů v této otázce závažná pochybení.
27. Ve vztahu k inspekci soud uvádí, že považuje za závažné pochybení, pokud za jednu z hlavních přítěžujících okolností považovala skutečnost, že žalobce úmyslně vypustil odpad do bezejmenné vodoteče. Soud konstatuje, že zavinění právnické osoby je pojmově vyloučeno, neboť jednání právnické osoby jsou realizována toliko jednáními fyzických osob, pokud jsou jí přiřitatelná. Lze tedy pouze uvažovat o formě zavinění fyzických osob, nikoli o formě zavinění osoby právnické. Zcela chybná je proto myšlenková zkratka inspekce, pokud žalobci jako právnické osobě přiřkla úmysl vypouštět odpad, neboť zavinění mohla inspekce identifikovat pouze u osob fyzických, jejichž jednání bylo přiřčitelné žalobci. Soud dále uvádí, že ohledně formy zavinění inspekce neprováděla žádné bližší dokazování, protože není zřejmé, která fyzická osoba měla odpad vypustit, kdy tak učinila, v jaké formě zavinění, zda bylo její jednání přiřčitelné žalobci a jaký byl případně její motiv. Soud dále konstatuje, že případná forma zavinění fyzických osob nemůže být založena na domněnce, ale musí být prokázána stejně jako jiné skutkové okolnosti. Inspekce tak nevyvrátila jiné skutkové verze, například že odpad unikl omylem, že k úniku došlo na základě nedbalosti zaměstnanců žalobce, nebo že odpad vypustily třetí osoby. Závěr inspekce o zavinění žalobce (správně jeho zaměstnanců) ve formě úmyslu je tak vývodem, který nemá oporu ve správním spisu a je vadou ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
28. Ve vztahu k žalovanému pak soud dodává, že žalobce vznesl v odvolání poměrně zásadní námitku, že nebyl prokázán jeho úmysl vypouštět odpad do bezejmenné vodoteče. Tato námitka byla důležitá z toho důvodu, že inspekce považovala údajné zavinění žalobce za přítěžující okolnost pro stanovení výše pokuty. Žalovaný však vyhodnotil závěry inspekce jako prosté komentáře a odvolací námitkou se hlouběji nezabýval. Dále sice shledal u žalobce porušení provozního řádu, ale zcela opomněl se vypořádat s otázkou, zda žalobce o únicích odpadů věděl a byla-li u jeho zaměstnanců jistá forma zavinění. Napadené rozhodnutí je tak zatíženo vadou ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť je v otázce zavinění žalobce nepřezkoumatelné.
29. Soud tak shrnuje, že správní orgány považovaly za prokázané, že žalobce spáchal správní delikt úmyslně, a touto okolností podmínily výši uložené pokuty, aniž by takový závěr řádně odůvodnily či pro něj měly ve spise dostatečné podklady. Námitka je důvodná.

2. Nerespektování závazného právního názoru soudu

30. Žalobce dále namítá, že se žalovaný neřídil právním názorem, který vyslovil Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 19. 12. 2013, č. j. 10A 78/2010-68, neboť inspekce přihlížela ke znaleckému posudku Ing. J. R. a znalecký posudek byl pro ni klíčovým podkladem ve smyslu § 56 správního řádu, byť soud zakázal k tomuto posudku přihlížet. Žalobce tuto skutečnost doložil v odvolání, ale žalovaný se jí nedostatečně zabýval.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

31. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že některé pasáže se skutečně shodují s vypuštěným posudkem znalce, ale podle žalovaného se jednalo jen o popis skutečností, ke kterým inspekce došla vlastním posouzením případu (str. 5 napadeného rozhodnutí).
32. Pro vypořádání této námitky se soud předně zabýval obsahem a povahou znaleckého posudku Ing. J. R. ve věci havarijního úniku kalu ze zařízení společnosti PURUM, s. r. o. do splaškové kanalizace PVK Praha. Daný znalecký posudek byl zpracován na základě zadání inspekce, která požadovala zodpovězení následujících otázek:
- „1) Zda společnost Purum s. r. o. ze zařízení k využívání odpadů schváleného rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy č. j.: S-MHMP-361699/OOP-VHI-744/R-1010/2007/Ma ze dne 17. 9. 2007, v období od září – prosinec 2007, vypouštěla z předmětného zařízení do splaškové kanalizace (povodí sběrače - stoka F) v rozporu s provozním řádem, odpadní vody s vysokým obsahem nerozpustných látek (NL) -zvodnělý kal.*
- 2) Zda předmětné vypouštění zvodnělého kalu ze zařízení k využívání odpadů schváleného rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy č. j.: S-MHMP-361699/OOP-Vlil-744/R-1010/2007/Ma ze dne 17. 9. 2007, v období od září – prosinec 2007, způsobilo obtíže v činnosti ÚČOV; případně jakého byly charakteru.“*
33. Účelem znaleckého posudku je poskytnutí odborných odpovědí na skutkové otázky, které vyžadují znalosti, jimiž správní orgán nedisponuje (§ 56 správního řádu). Znalecký posudek je pak jedním z podkladů rozhodnutí (pramenem důkazu), z něhož správní rozhodnutí může vycházet při hodnocení skutkové stránky věci. Naproti tomu účelem znaleckého posudku není hodnocení skutkových zjištění nebo řešení otázek právních, protože tento úkol náleží výlučně správnímu orgánu.
34. V kontextu této úvahy soud shledal, že první otázka, na kterou poskytoval znalec inspekci odpověď, byla nesprávná, neboť jí inspekce uložila znalci jak hodnocení skutkového stavu, tak právní posouzení věci. Posouzení, zda žalobce vypouštěl odpadní vody v rozporu s provozním řádem, totiž zahrnuje hodnocení důkazů, zda došlo ze strany žalobce k vypouštění vody (skutkový závěr), a právní posouzení, zda žalobce přitom porušil provozní řád – pravidla provozu zařízení (právní závěr). Jelikož takovou otázku měla inspekce povinnost posoudit sama, nemohla ji v této podobě položit k posouzení znalci.
35. Ohledně druhé otázky soud uvádí, že u ní neshledal žádnou závadu, neboť se vztahuje toliko k odbornému posouzení skutkového stavu, zda skutek žalobce postihl činnost Ústřední čistírny odpadních vod. Soud doplňuje, že otázka, do jaké míry byla činnosti čistírny postižena, se nevztahuje k otázce naplnění skutkové podstaty správního deliktu v § 66 odst. 3 písm. d) zákona o odpadech, ale je relevantní toliko pro posouzení jeho závažnosti ve smyslu § 67 odst. 2 téhož zákona.
36. Nehledě na správnost jednotlivých otázek však bylo využití celého znaleckého posudku vyloučeno rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2013, č. j. 10A 78/2010-68, neboť soud v daném rozhodnutí shledal nezpůsobilost znalce Ing. J. R. k podání znaleckého posudku ve vztahu k tomuto případu.
37. Soud z odvolání ze dne 1. 7. 2014 proti rozhodnutí I. stupně shledal, že žalobce žalovanému na detailní citaci části znaleckého posudku (str. 18 a 19) a části odůvodnění rozhodnutí I. stupně (str. 9 a 10) ukázal, že inspekce ze znaleckého posudku vycházela tím, že doslovně zakomponovala části textu znaleckého posudku do rozhodnutí I. stupně. Konkrétně se jednalo o tuto část textu znaleckého posudku:

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

„Kapacitní a technologické problémy s odvodňováním rybníčního sedimentu se projeví po zahájení provozu a částečně způsobily vypuštění sedimentu do místní vodoteče a částečně vedly k nepovoleným vypouštěním kalů spodní výpustí DUN do splaškové kanalizace. Nárazové vypouštění anorganických sedimentů do splaškové kanalizace bylo prokázáno spolehlivým způsobem a kulminace vypouštění sedimentu v měsíci listopad 2007 způsobila následně závažné potíže v provozu ÚČOV, které dále kulminovaly během prosince 2007 – leden 2008.

Uvedený stav je důsledkem zejména nedostatečného posouzení změn projektu ze strany hlavního dodavatele a absencí odborného dozoru nad touto akcí. Navržený postup odvodňování sedimentů byl po průkazu kapacitního a technologického selhání zastaven a nahrazen původním projektem. Zatížení ÚČOV přítokem velkého množství anorganického sedimentu způsobil havarijní situaci mimořádného a dosud bezprecedentního rozsahu, na kterou nebyl provoz zařízení připraven. V posudku popsány závady a průběh jejího odstraňování se projeví výrazným zhoršením čistícího efektu a překračováním povoleného limitu vypouštění znečištění. Odstranění tohoto stavu si vyžádalo provést opatření na ÚČOV nadstandardní provozní režim.

I když provozovatel kanalizace a ÚČOV provedl řadu kontrol v průběhu začínající kalamity s cílem zjistit původ a zdroj nárazového znečištění přitékající odpadní vody anorganickými kaly a po identifikaci původce neprodleně zamezil dalšímu pokračování tohoto vypouštění, další opatření k zvládnutí důsledků havárie na ÚČOV byla prováděna s určitým časovým zpožděním. Negativně se zde projevila absence konkrétních protihavarijních opatření v provozní dokumentaci včetně jednoznačně stanovených postupů k organizačně a technickému zvládnutí takových mimořádných situací.“

38. Soud se neztotožnil s žalovaným, že inspekce převzala ze znaleckého posudku jen popisnou část, ke které došla na základě vlastního posouzení věci. Předně se jedná o výňatek z textu v části posudku nazvané *Shrnutí*, tedy nejde o popisnou část, ale jde o závěrečnou hodnotící část, kde znalec činí své závěry. Znalec v dané části detailně analyzuje objektivní stránku správního deliktu, který měl spáchat žalobce. Ze závěrů znalce je tedy zřejmé žalobcovo protiprávní jednání, následek v podobě porušení zákonem chráněného zájmu na ochranu životního prostředí (účinkem protiprávního jednání na hmotném předmětu útoku byla havárie na Ústřední čistírně odpadních vod) a mezi jednáním žalobcem a způsobeným následkem znalec dovodil příčinnou souvislost (*kauzální nexus*).
39. Soud částečně sdílí závěr žalovaného, že inspekce mohla vlastním posouzením věci dospět k závěru, že žalobce jednal protiprávně (porušil provozní řád zařízení) a že ve stejné době došlo k havárii v čistírně odpadních vod. Pro posouzení závažnosti protiprávního jednání dle § 67 odst. 2 zákona o odpadech však bylo nutné prokázat i příčinnou souvislost mezi tímto jednáním a následkem. Za tímto účelem byl právě vypracován znalecký posudek v otázce 2). Pokud z něj inspekce nemohla vycházet, soudu není zřejmé, z jakých podkladů příčinnou souvislost mezi porušením provozního řádu a poruchou na čistírně odpadních vod v tak detailním rozsahu dovodila (tedy že žalobce závažným způsobem přispěl k havárii). Inspekce tak převzetím závěru znaleckého posudku implicitně převzala i vývody znalce o příčinné souvislosti, ačkoli převzetí těchto vývodů měla inspekce zapovězeno.
40. Vedle těchto právních úvah pak soud považuje za nepochopitelné, jak mohla inspekce uvést, že k posudku znalce Ing. R. nepřihlížela (str. 7 rozhodnutí I. stupně), když z něj prakticky citovala významné závěry ohledně objektivní stránky předmětného správního deliktu. Pokud inspekce nemohla ze znaleckého posudku vycházet, měla sama pečlivě

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

zdůvodnit, z jakých jiných podkladů dovodila příčinnou souvislost mezi žalobcovým jednáním a vzniklým následkem. Žalovaný pak pochybil, pokud postup inspekce bagatelizoval a nezhojil jej. Námitka je důvodná.

3. Absence znaleckého posudku

41. Žalobce dále namítá, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s otázkou, že inspekce pro svoje rozhodování neustanovila znalce s příslušnou specializací. Žalobce se domnívá, že znalecký posudek byl v jeho případě nutný, neboť složitost případu přesahovala odbornost inspekce.
42. Žalovaný daný postup osvětlil tak, že došlo ke změně koncepce rozhodnutí I. stupně, neboť inspekce se již dále nezabývala množstvím vypouštěného kalu či rozsahem havárie a došlo z její strany i ke snížení pokuty (str. 5 napadeného rozhodnutí).
43. Soud uvádí, že ve smyslu § 56 správního řádu je nutné vyhotovení znaleckého posudku jen tehdy, pokud potřebnými znalostmi nedisponují úřední osoby. U inspekce se jako u jednoho z předních orgánů ochrany přírody očekává, že její zaměstnanci budou určitými odbornými znalostmi disponovat. Pokud žalobce pouze v obecné rovině namítá, že v posuzovaném případě bylo pro složitost věci potřeba znalecké posouzení, aniž by blíže konkretizoval ony komplikované skutkové otázky, nemůže být jeho námitka úspěšná. Pro naplnění skutkové podstaty správního deliktu dle § 66 odst. 3 písm. d) zákona o odpadech stačilo, aby žalobce provozoval zařízení k využívání odpadu v rozporu se schváleným provozním řádem, což zde nebylo nijak komplikované posoudit. Znakem uvedené skutkové podstaty totiž není účinek (např. únik odpadu, způsobení znečištění nebo omezení provozu ústřední čistírny), ale jedná se o správní delikt formální, který je spáchán již samotnou (ne)činností (srov. Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 4. vydání. Praha: Leges, 2014. s. 151).
44. Soud dále opakuje, že otázka 1) znaleckého posudku byla nepřípustná a vztahovala se právě k posouzení protiprávního jednání žalobce a otázka 2) směřovala k určení závažnosti porušení zájmu chráněného zákonem ve smyslu § 67 odst. 2 zákona o odpadech. Neúplné závěry ve vztahu k závažnosti žalobcova deliktu nemohly vyloučit žalobcovu správněprávní odpovědnost, pouze by v jejich důsledku byla posuzována závažnost deliktu jako nižší a musela by tomu být odpovídajícím způsobem snížena pokuta.
45. Soud se neztotožňuje s názorem žalobce, že bylo nutné vyhotovit znalecký posudek za každou cenu. Správní orgány měly v extrémních polohách v zásadě dvě možnosti, mezi nimiž mohly v mezích § 3 správního řádu volit. Buď se mohly zaměřit na rozsáhlé prokazování protiprávního jednání žalobce včetně jeho následku, jehož součástí mohl být i znalecký posudek prokazující závažnost žalobcova protiprávního jednání, nebo se mohly spokojit s prokázáním nutného minima pro naplnění příslušné skutkové podstaty správního deliktu. Ona změna koncepce rozhodnutí spočívala v přecházení mezi těmito variantami. Zatímco první varianta byla možnou cestou k uložení vyššího postihu, pokud by bylo žalobci prokázáno, že jeho jednání mělo závažný dopad na životní prostředí, druhá varianta se mohla omezit na prokázání prostého porušení provozního řádu a její součástí by bylo uložení pokuty výrazně nižší.
46. Soud dále dodává, že z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2013, č. j. 10A 78/2010-68, vyplývá toliko závěr, že znalecký posudek Ing. R. nebyl z formálních důvodů použitelný, ale soud se nezabýval věcnou stránkou případu ani nestanovil

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

povinnost obstatat znalecký posudek nový. Soud proto nyní neshledal, že by správní orgány v tomto směru porušily závazný právní názor soudu nebo že by neměly možnost posoudit žalobcovu věc i bez použití znaleckého posudku. Námitka není důvodná.

4. Dobrá víra žalobce

47. Žalobce namítá, že se žalovaný nevypořádal s jeho námitkou, že žalobce byl v dobré víře, že provozovatel dešťové usazovací nádrže požádal o změnu jejího užívání. Uvedená skutečnost měla být hodnocena jako polehčující okolnost.
48. Žalovaný k tomu uvedl, že si žalobce měl předem ověřit, zda jsou pro stavbu vydaná všechna potřebná rozhodnutí. Jestliže si vyřizoval rozhodnutí dle § 14 odst. 1 zákona o odpadech, věděl předem, že dešťová usazovací nádrž bude součástí schvalovaného zařízení (str. 6 napadeného rozhodnutí).
49. Soud konstatuje, že tato námitka je pouze okrajovým argumentem, který nemá podstatný vliv na posouzení případu jako celku. Žalobce měl provozním řádem stanovené podrobné povinnosti k provozu mobilního zařízení k využívání odpadu a nesl odpovědnost za jeho provoz i za nakládání s odpadem z něho vzniklým, což vyplývá z rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 17. 9. 2007, zn. S-MHMP-361699/OOP-VIII-744/R-1010/2007/Ma, kterým byl žalobci udělen souhlas k jeho provozu. Skutkovou podstatu tak naplnil již porušováním povinností vyplývajících z provozního řádu, přičemž je nepodstatné, zda v této době probíhala jakákoli jednání ohledně změny užívání dešťové usazovací nádrže. Dokud nebylo pravomocně rozhodnuto o změně užívání dešťové usazovací nádrže, žalobce nemohl pro sebe v mezidobí dovozovat určitý příznivější režim při užívání dešťové usazovací nádrže jen z toho, že mu její provozovatel oznámil, že požádá o změnu jejího užívání. Nadto ze smlouvy o dílo ze dne 12. 7. 2007, která byla uzavřena mezi sdružením GEOSAN – LIATIK (objednatelem) a žalobcem (zhotovitelem), na realizaci projektu *Revitalizace Kyjského rybníka – odbahnění* vyplývá, že žalobce byl povinen si sám vyřídit veškerá povolení související s provedením díla a jeho kolaudací (čl. II odst. 5 bod 2 smlouvy o dílo). Soud neshledal, že by se žalovaný argumentací žalobce nezabýval dostatečně a že by za popsáného stavu existovala na straně žalobce dobrá víra. Námitka tak není důvodná.

5. Finanční prospěch žalobce

50. Žalobce namítá, že se žalovaný nedostatečně vypořádal námitkou týkající se tvrzeného majetkového prospěchu žalobce z úmyslného vypouštění odpadu do veřejné kanalizace.
51. Žalovaný konstatoval, že on a inspekce měli možnost si prostudovat obsah smlouvy, kterou byl žalobce vázán při realizaci díla, z níž dovodili, že žalobce byl finančně motivován, aby vzniklo méně odpadu, než měl žalobce původně spočítáno (str. 6 napadeného rozhodnutí).
52. Soud konstatuje, že ačkoli obsah smlouvy mohl být nastaven tak, že by pro žalobce mohlo být ekonomicky nevýhodné, pokud by při jeho činnosti vzniklo větší než předpokládané množství odpadu, tato skutečnost sama o sobě neprokazuje, že by žalobce vypouštěl úmyslně odpad proto, že by byl motivován ekonomickým prospěchem. Jak soud výše

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

uvedl, přímá účast žalobce prostřednictvím jeho zaměstnanců na vypuštění odpadu nebyla správními orgány prokázána. Možná ekonomická motivace žalobce pro vypouštění odpadů byla pouze jednou z vyšetřovacích verzí, kým, proč a jak k protiprávnímu jednání došlo. Správní orgány ji mohly přijmout za svůj skutkový závěr jen tehdy, pokud by ji dostatečně prokázaly, což ale neučinily. Námitka je důvodná.

6. Vědomí žalobce o únicích odpadů

53. Žalobce dále namítá, že žalovaný se nevypořádal s námitkou, že pochybnosti inspekce ohledně vědomosti žalobce o úniku odpadů do veřejné kanalizace jsou tvrzením bez jakýchkoli důkazů, protože se nemůže jednat o důvod pro stanovení výše pokuty. Žalobce uvádí, že si nebyl úniku odpadů z dešťové usazovací nádrže vědom a ani být nemohl, neboť to nebylo pro žalobce technicky zjištěné.
54. Žalovaný se předně ztotožnil se závěry inspekce, že se muselo jednat o vědomý únik odpadů (str. 10 rozhodnutí I. stupně), a dále odkázal žalobce na schválený provozní řád, v němž byl definován monitoring celého zařízení, včetně dešťové usazovací nádrže a její výpustě do veřejné kanalizace. Neprovádění monitoringu považoval žalovaný za dostatečné porušení provozního řádu (str. 7 napadeného rozhodnutí).
55. Soud uvádí, že žalobce byl povinen se řídit při provozu mobilního zařízení k využívání odpadů, které bylo schváleno rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 17. 9. 2007, č. j. S-MHMP-361699/OOP-VIII-744/R-1010/2007/MA, jeho provozním řádem. Podle kapitoly I. *Základní údaje o zařízení* provozního řádu byla linka mobilního zařízení tvořena vibračními nebo stacionárními síty pro předčištění, dešťovou usazovací nádrží a odstředivkami k odvodnění sedimentů. V kapitole V. *Monitorování provozu zařízení* je dále uvedena celá řada povinností a postupů, které měl žalobce při provozu zařízení dodržovat:

„Celá linka, všechna zařízení, přívody a jejich spoje jsou vizuálně kontrolovány a monitorovány průběžně během směny, zda nedochází k úniku odpadů např. v důsledku porušení těsnosti ventilů nebo mechanického porušení hadic a dalších součástí.

[...]

Obsluha zařízení provádí denní kontrolu celého pracoviště. Součástí kontroly je:

- *posouzení technického stavu zařízení,*
- *kontrola přívodních hadic na zpracovaný odpad – především neporušenost,*
- *kontrola vypouštěcích hadic na kapalnou fázi,*
- *prohlídka okolí technického zařízení a zjištění možných úkapů provozních kapalin, identifikace a odstranění příčin,*
- *kontrola norné stěny u přepadu dešťové usazovací nádrže (funkčnost).*

[...]

Výstupní voda je navracena do recipientu vzhledem k tomu, že na základě tohoto zpracování nedochází ke změně její kvality. Jakost výstupní vody je kontinuálně sledována pracovníky obsluhy zařízení. Součástí sledování je zjišťování možné přítomnosti např. filmu či fáze plovoucích polutantů, např. NEL. Toto sledování se provádí vizuálně alespoň dvakrát za den

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

nebo vždy při zahájení provozu, při změně parametrů provozu zařízení. Cílem je kontrolovat čistotu vody, která nesmí vykazovat znečištění zbytkovým obsahem pevných látek.“

56. Komplementárně v kapitole VI. Organizační zajištění provozu zařízení provozního řádu jsou rozděleny tyto povinnosti mezi 2 až 3 pracovníky obsluhy zařízení, z nichž 1 byl vždy vedoucí:

„Povinnosti pracovníka obsluhy:

- *Zajišťování provozu a údržby linky.*
- *Kontrola těsnosti jednotlivých částí linky a sledování technického stavu zařízení.*
- *Zajišťování úklidu.*
- *Kontrola normé stěny u přepadu dešťové usazovací nádrže.*

Povinnosti vedoucího:

- *Vedení prvotní evidence v rozsahu dle provozního deníku.*
- *Zajišťování dopravy.*
- *Zajišťování odběru vzorků a zadávání laboratorních prací.*
- *Vedení průběžné evidence odpadů vzniklých i zpracovaných.*
- *Sledování jakosti vstupů a výstupů.“*

57. Nakonec obsahuje prozní řád v kapitole VIII. Opatření k omezení negativních vlivů zařízení a opatření pro případ havárie i popis postupů pro případ havárie:

„Únik odpadu mimo zabezpečené plochy

[...]

c) *zabránit všemi dostupnými prostředky uniknutí odpadu do kanalizace, dešťových vpustí, vodního toku*

d) *v případě, že nelze havárii zvládnout vlastními silami, okamžitě zavolat hasičský záchranný sbor*

e) *neprodleně informovat vedoucího pracovníka*

Únik odpadu do kanalizace

K této havarijní situaci může dojít při úniku odpadu, přičemž dojde k jeho průniku do kanalizace nebo v případě přeplnění nádrže při přecerpávání.

Je nezbytné okamžitě danou část kanalizace propláchnout velkým množstvím vody. V případě úniku kontaminovaného materiálu použít sorbent případně vybudovat hráz, aby bylo zabráněno průsaku do kanalizace resp., aby tento průsak byl minimalizován.

V tomto případě je nezbytné neprodleně uvědomit provozovatele kanalizace a provozovatele koncové čističky odpadních vod a poskytnout informace o charakteru a množství látek tak, aby mohla být učiněna patřičná opatření, aby bylo zabráněno úniku těchto látek nebo odpadních vod s nadlimitním množstvím znečišťujících látek z koncové čističky odpadních vod.

O případné havárii ve větším rozsahu budou rovněž informovány dotčené orgány státní správy:

- *Česká inspekce životního prostředí*

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

- *Magistrát hl. m. Prahy – odbor životního prostředí*
- *správce – Lesy hl. m. Prahy*

V případě větší havárie, která není zvládnutelná vlastními silami, je pracovník, který vznik zjistil, povinen havárii neprodleně nahlásit Hasičskému záchrannému sboru, Policii ČR, popřípadě správci povodí (např. větší únik do kanalizace, vodního toku nebo v blízkosti toku, únik mimo zabezpečené plochy vyžadující sanační zásah apod.).“

58. Z takto formulovaných pravidel provozu je zřejmé, že žalobce měl na základě schváleného provozního řádu celou řadu povinností, na základě nichž měl pravidelně monitorovat provoz zařízení, předcházet vzniku havárií a kvalifikovaně řešit vzniklé havarijní situace. Soud podtrhuje, že kontrola linky zahrnovala denní kontrolu všech jejích součástí včetně kontroly dešťové usazovací nádrže s výslovným zaměřením na monitoring, zda nedochází k únikům odpadu. Řešení úniku odpadu pak spočívalo jednak v povinnosti vynaložit veškerou možnou snahu k odvrácení úniku vlastními silami, jednak v informování bezpečnostních složek i orgánů veřejné správy.
59. Soud proto odmítá názor žalobce, že jeho monitorovací povinnosti byly omezené a že nemohl kontrolovat výpusť do veřejné kanalizace z důvodu, že nebyl k manipulaci s poklopem oprávněn. Soud takovou argumentaci považuje za značně alibistickou, neboť pokud žalobce provozoval mobilní zařízení k využívání odpadů, nesl odpovědnost za provoz zařízení jako celku včetně jeho součástí. Kdo je povinen dosáhnout určitého cíle, musí mít přirozeně i možnost využít k jeho dosažení příslušné prostředky. Účelem projektu *Revitalizace Kyjského rybníka* bylo rybník odbahnit a se vzniklým odpadem naložit způsobem stanoveným zákonem, případně příslušnými správními rozhodnutími. Žalobce v kontextu tohoto účelu nemohl vykládat své povinnosti stanovené provozním řádem restriktivně, ale měl učinit vše proto, aby k úniku odpadů vůbec nedošlo, nebo aby byl případný únik řešen postupem předvídaným provozním řádem. Jinými slovy, monitorovací povinnost žalobce se vztahovala na všechny další součásti mobilního zařízení k využívání odpadů, u nichž to zásada profesionality (zásada jednání se znalostmi a pečlivostí, jaké jsou očekávatelné u profesionálního podnikatele v oblasti zpracování odpadů) vyžadovala a které byly fakticky ve sféře žalobcova vlivu (mohly reálně být pod kontrolou). Nadto soud dodává, že dešťová usazovací nádrž výslovně součástí zařízení byla. Soud proto odmítá žalobcovo tvrzení, že nemohl kontrolovat výpusť, jež byla její součástí. Jestliže žalobce namítá, že odpad mohly vypouštět i třetí osoby, soud pro doplnění uvádí, že právnická osoba odpovídá i za fyzické osoby, které použila při své činnosti. Pokud na projektu spolupracovalo více subjektů, ale žalobce nesl sám odpovědnost za provoz zařízení, měl žalobce zajistit ochranu zařízení i proti třetím osobám (srov. i čl. V odst. 8, 10 a 11 výše uvedené smlouvy o dílo).
60. Soud však na druhou stranu dává zapravdu žalobci, že závěry správních orgánů ohledně vědomí žalobce o úniku odpadů nejsou v kontextu podkladů správního spisu správné. Soud předně opakuje, že pro naplnění skutkové podstaty § 66 odst. 3 písm. d) zákona o odpadech nebylo podstatné, zda žalobce o úniku odpadů věděl či nikoli, neboť znakem této skutkové podstaty je toliko *provoz zařízení k využívání nebo odstraňování odpadů v rozporu se schváleným provozním řádem*. Správní orgány však otázku vědomí žalobce o protiprávním jednání považovaly za podstatnou a vedle zavinění se jednalo o významnou okolnost pro odůvodnění výše uložené pokuty (str. 10 a 11 rozhodnutí I. stupně), proto je podstatné, zda jsou jejich závěry správné.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

61. Ohledně vědomosti žalobce o úniku odpadů platí podobné závěry, jaké soud uvedl výše ohledně zavinění, neboť pojem zavinění zahrnuje složku vědění a složku volní. Žalobce jako právnická osoba nemůže mít ze své povahy vědomosti o ničem. Možná je pouze otázka, zda osoby, jejichž jednání bylo žalobci přičitatelné, si byly protiprávního vypouštění odpadu vědomy, což je opět otázka směřující k hodnocení jejich případné formy zavinění. Prokazování zavinění je nesnadné, neboť se jedná o prokazování vnitřního psychického vztahu určité fyzické osoby k realizovanému jednání. Okolnosti subjektivního charakteru lze často dokazovat jen nepřímou z okolností objektivní povahy, ze kterých se dá podle zásad správného myšlení usuzovat na vnitřní vztah pachatele k porušení nebo ohrožení zájmů chráněných zákonem. Přitom při zjišťování subjektivního stavu není možné dojít k alternativnímu závěru o zavinění, tedy je nutné vždy přesně určit konkrétní formu zavinění (viz Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 4. vydání. Praha: Leges, 2014. s. 231-232).
62. Soud konstatuje, že správní orgány buď neměly otázku zavinění vůbec řešit, neboť není znakem objektivní odpovědnosti a rovněž při protiprávním jednání právnické osoby není nutné identifikovat konkrétní fyzické osoby, jejichž prostřednictvím právnická osoba protiprávně jednala, nebo měly otázku zavinění posoudit v takové míře a komplexnosti, jak ji vyžaduje zákon a právní doktrína. Správní orgány jednak neidentifikovaly žádné fyzické osoby, u kterých by bylo možné ve vztahu k protiprávnímu jednání žalobce zavinění zkoumat. Dále závěry správních orgánů o míře zavinění jsou značně spekulativní a nabízí několik alternativ, protože správní orgány současně připouštějí, že žalobce mohl (prostřednictvím svých zaměstnanců) vypouštět odpad úmyslně, nebo že žalobce umožnil svojí nedbalostí při monitorování zařízení vypouštět odpad třetím osobám. Pokud už se správní orgány otázkou zavinění zabývaly, bylo jejich povinností stanovit jeho formu na základě dostupných podkladů konkrétně.
63. Vzhledem k tomu, že správní orgány postavily na takto neurčitých závěrech o formě zavinění úvahy o výši pokuty, shledal soud v jejich počínání opět vadu ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť jejich vývody nemají oporu ve shromážděných podkladech. Námitka je v této části důvodná.

7. Nevypořádání námitek ohledně výše pokuty

64. Žalobce závěrem namítá, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s odvolacími námitkami vztahujícími se k výši uložené pokuty. Žalobce jednak odkazuje na text odvolání, na polehčující okolnosti zmíněné v jiných žalobních bodech i na to, že nebylo dostatečně zdůvodněno tvrzení, že jednání žalobce bylo velmi závažné.
65. Žalovaný konstatoval, že způsobení krizového stavu na Ústřední čistírně odpadních vod bylo pouze jedním z několika důvodů, na základě nichž vyhodnotil inspekce jednání žalobce jako velmi závažné. Za důkaz dokládající ohrožení životního prostředí žalovaný označil havárii uvedené čistírny a vypouštění nečistěných vod do Vltavy v důsledku porušení provozního řádu žalobcem (str. 8 až 9 napadeného rozhodnutí).
66. Ohledně žalobcova odkazu na odvolání soud konstatuje, že vzhledem k zásadě dispozitivnosti soudního řízení správního není možné, aby žalobce předmět soudního přezkumu vymezil nekonkrétními odkazy mimo samotnou žalobu [srov. § 71 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 75 odst. 2 věta první s. ř. s.]. Předpokladem soudního přezkumu správního

rozhodnutí je formulace alespoň jednoho žalobního bodu a právě smyslem toho je jednoznačné ustavení rámce požadovaného soudního přezkumu ve lhůtě zákonem stanovené k podání žaloby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS). Právní náhled na věc se nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, resp. jiná podání a příписы (zde: odvolání), nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz. Musí se jednat o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu či listinách zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS). Soud je povinen vypořádat jednotlivé žalobní body, aby nezatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností, není ale povinen na základě vágních odkazů žalobní body či podpůrné argumenty dohledávat ve spisech či v zaslaných dokumentech. Opačný postup by porušoval popsanou dispoziční zásadu a zasahoval by do rovného postavení účastníků řízení (§ 36 odst. 1 s. ř. s.). Jinými slovy, není na soudu, aby v odkazovaných podáních vyhledával skutečnosti, které jsou způsobilé být součástí žaloby. Za žalobní bod tak nelze považovat odkaz žalobce na obsah jiného podání (např. odvolání či jiného podání v rámci správního řízení, žaloby v jiném soudním řízení apod.); tam, kde takto formulovaný „žalobní bod“ soud přezkoumá, zatíží řízení vadou, která má vliv na zákonnost jeho rozhodnutí (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2006, č. j. 8 As 15/2005-70; ze dne 24. 7. 2007, č. j. 2 Afs 194/2006-52; ze dne 24. 1. 2008, č. j. 9 Afs 103/2007-45; ze dne 30. 9. 2009, č. j. 8 As 53/2008-93; ze dne 25. 6. 2010, č. j. 5 Afs 91/2009-123; ze dne 20. 7. 2010, č. j. 8 As 65/2009-111; ze dne 30. 11. 2011, č. j. 5 As 5/2011-68; ze dne 18. 7. 2013, č. j. 1 Afs 54/2013-36; ze dne 23. 1. 2014, č. j. 9 Afs 46/2013-26; ze dne 29. 4. 2014, č. j. 6 As 128/2013-37; ze dne 27. 8. 2014, č. j. 3 As 121/2013-40). Soud proto v odvolání nedohledával další důvody, proč se žalobce domníval, že uložená pokuta je nepřiměřená.

67. Pokud žalobce odkazuje na polehčující okolnosti v rámci ostatních žalobních bodů formulovaných v žalobě, soud jednotlivé žalobní body vypořádal v rámci příslušných částí odůvodnění tohoto rozsudku. Přitom některé žalobní body shledal důvodnými a jiné nikoli.
68. Co se týče námitky žalobce, že správní orgány nedostatečně dbaly principu, aby při rozhodování případu žalobce nedošlo k nedůvodným rozdílům oproti případům obdobným, soud považuje danou námitku za zcela vágní. Žalobce konkrétně nespecifikoval, které obdobné případy má na mysli a v jakých rysech došlo oproti jeho případu k nedůvodným rozdílům. Vzhledem k výše deklarovanému principu soud nevyhledával tyto případy v rámci odvolání nebo žaloby ze dne 23. 3. 2010. Lze tak jen konstatovat, že stanovení výše pokuty je otázkou správního uvážení, jehož uplatnění může správní soud přezkoumávat jen omezeně. Žalobce by musel doložit zřejmé rozdíly v rozhodovací činnosti správních orgánů při posuzování obdobných případů a ukládání správních trestů, aby jeho námitka mohla být důvodná.
69. Pokud jde o námitku, že se žalovaný nezabýval tím, že žalobce aktivně dbá na dodržování zákona a že ve správním řízení vystupoval aktivně, soud uvádí, že se žalovaný touto námitkou zabýval, byť krátce (str. 8 napadeného rozhodnutí). Soud dodává, že dodržování

právních předpisů ze strany žalobce není jeho dobrou vůlí nýbrž povinností. Samotná procesní aktivita žalobce ve správním řízení není polehčující okolností, protože nijak nesměřovala k objasnění předmětného správního deliktu ani nenapomáhala odstranění škodlivých následků [srov. § 39 písm. c) a d) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich]. Ačkoli má žalobce v roli obviněného plné právo na to, aby si zvolil jakýkoli způsob obhajoby, lze jako polehčující okolnost bonifikovat pouze takovou obhajobu, jejímž obsahem je patřičná sebereflexe, pokud obviněný správní delikt spáchal. Na okraj soud dodává, že mu není zřejmé, že by žalobce napomáhal plnému objasnění svého protiprávního jednání, ačkoli k porušení provozního řádu ze strany žalobce nepochybně došlo.

70. Ve vztahu k námitce, že žalobci nebylo prokázáno, že jeho protiprávní jednání bylo dostatečně závažné, soud uvádí, že inspekce ve svém rozhodnutí detailně popisuje, jak společnost Pražské vodovody a kanalizace a. s. v listopadu 2007 při pátrání po zdroji znečištění ústřední čistírny odhalila mobilní zařízení k využívání odpadů, které provozoval žalobce (str. 8 rozhodnutí I. stupně). Je zřejmé, že i jednání žalobce mělo vliv na potíže ústřední čistírny, neboť na základě vypouštění odpadních látek, jejichž šíření sledovala společnost PVK a. s. po vodních tocích, bylo žalobcovo zařízení objeveno. Ze zjištění inspekce však samo o sobě nevyplývá, že znečištění ze strany žalobce bylo podstatné, nebo že by dokonce vůbec nedošlo k havarijní situaci na ústřední čistírně bez příspěvku znečištění ze strany žalobce.
71. Jak soud osvětlil výše, inspekce prakticky zcela převzala odůvodnění příčinné souvislosti mezi jednáním žalobce a havárií ústřední čistírny ze znaleckého posudku (str. 9 a 10 rozhodnutí I. stupně). Pokud i inspekce připouští existenci jiných zdrojů znečištění, které měly vliv na havárii ústřední čistírny, bylo třeba ve smyslu § 3 správního řádu a dle § 67 odst. 2 zákona o odpadech při hodnocení závažnosti deliktu postavit najisto, jakou měrou se žalobce na havárii podílel. V tomto směru však absentují pro závěry správních orgánů jakékoli podklady; správní orgány vyšly toliko ze znaleckého posudku, jehož použití soud zapověděl. Závěrem k otázce příčinné souvislosti soud připomíná, že v posuzovaném případě nešlo například o šíření znečištění v rámci jednoho toku, kde by byla příčinná souvislost více zjevná, ale jednalo se o šíření znečištění v rámci stokové sítě Prahy. Námitka je důvodná.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

72. Soud uvážil, že žaloba je důvodná, a proto napadené rozhodnutí zrušil zčásti pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a zčásti pro učinění skutkových závěrů, které neměly oporu ve správním spisu [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Soud nezrušil k návrhu žalobce rozhodnutí I. stupně, neboť zjištěné vady může při důsledném zapracování jednotlivých připomínek soudu opravit i sám žalovaný. Soud věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž jsou správní orgány vázány právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Za prvé, správní orgány budou důsledně vycházet ze skutečností vyplývajících z jednotlivých podkladů a vystříhají se alternativních (variantních), spekulativních či neurčitých skutkových závěrů. Za druhé, je na správních orgánech, zda v dalším řízení upotřebí znalecký posudek. Bez kvalifikovaného posouzení však nelze dospět k závěru, že protiprávní jednání žalobce způsobilo velmi závažnou poruchu

životního prostředí (havárii ústřední čistírny). Za třetí, správní orgány budou vycházet ze skutečnosti, že správní delikt v § 66 odst. 3 písm. d) zákona o odpadech je konstruován na principu objektivní odpovědnosti. Pokud správní orgány budou chtít prokazovat určité skutečnosti nad rámec základů skutkové podstaty deliktu (například zavinění zaměstnanců žalobce), také zohlednění výše uvedené závěry soudu.

73. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V řízení měl plný úspěch žalobce, a proto soud rozhodl tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení 11 228 Kč (3 000 + 6 800 + 1 428) do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.
74. Výše nákladů řízení o žalobě sestává ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč [položka 18 bod 2 písm. a) sazebníku poplatků k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích] a z odměny za zastoupení advokátem, jež náleží za 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba) ve výši 3 100 Kč za úkon dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) na základě § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif. Dále k nákladům řízení patří i 2 režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož zástupce žalobce je plátcem DPH, zvyšují se náklady řízení v rozsahu odměny za právní zastoupení ve smyslu § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku odpovídající této dani (21 % z 6 800, tj. 1 428). Soud naopak nepřiznal žalobci náhradu nákladů za zaplacený soudní poplatek ve věci návrhu na přiznání odkladného účinku žaloby, neboť soud tomuto návrhu usnesením ze dne 16. 12. 2014, č. j. 5A 187/2014-62, nevyhověl, a tedy se nejednalo o důvodně vynaložený náklad proti žalovanému.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

Praha 31. května 2018

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.